

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำ

นิสิต/นักศึกษา ในจังหวัดสงขลา*

A NEEDS ASSESSMENT FOR THE LEADERSHIP DEVELOPMENT OF
UNIVERSITY STUDENTS IN SONGKHLA PROVINCE

เจนณรงค์ พินลันทุ่ม*, พล เหลืองรังษี, กุลนาถ สิรินารามภัทร, บุษกรณ์ สุวรรณรัตน์

Jennarong Pinlantum*, Pol Luangrangsee, Kullnad Sirinarapat, Budsakorn Suwanrat

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา ประเทศไทย

Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, Songkhla, Thailand

*Corresponding author E-mail: jennarong@hu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ นิสิต/นักศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำนิสิต/นักศึกษาทั้งในระดับคณะ/วิทยาลัย ชมรม/ชุมนุม สภานิสิต/นักศึกษา องค์การบริหาร/องค์การนิสิต สโมสรนิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยจังหวัดสงขลา จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำนิสิต/นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา จำนวน 5 ด้าน รวม 23 ข้อคำถาม การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นแบบการตอบสนองคู่ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา ดังนี้ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีมมากที่สุด ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.75 คะแนน รองลงมาคือด้านทักษะการเป็นผู้นำ ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.74 คะแนน และด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.70 คะแนน ด้านทักษะการวางแผน ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.62 คะแนน ตามลำดับ โดยผลการประเมินด้านทักษะการสื่อสารมีความต้องการน้อยที่สุด ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.58 คะแนน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ผู้นำนักศึกษา, จังหวัดสงขลา

Abstract

This research article aims to assess the needs for leadership development among university students in Songkhla Province. This is a quantitative study employing a survey research

* Received March 1, 2025; Revised March 19, 2025; Accepted March 24, 2025

design. The population consists of university students who hold leadership positions at various levels, including faculty/college representatives, club leaders, student councils, student government organizations, and student unions in five universities in Songkhla Province. These universities include Thaksin University (Songkhla Campus), Songkhla Rajabhat University (Songkhla Campus), Rajamangala University of Technology Srivijaya (Songkhla Campus), Prince of Songkla University (Hat Yai Campus), and Hatyai University during the second semester of the 2024 academic year. The sample group consists of student leaders from Hatyai University, selected using cluster sampling through a lottery method. The research instrument is a questionnaire designed to assess the needs for leadership development across five dimensions, comprising 23 items. Content validity was examined using the item-objective congruence (IOC) index, which ranged from 0.67 to 1.00, while reliability was measured, yielding a Cronbach's alpha coefficient of 0.85. Data were collected using a questionnaire, and the statistical methods used for data analysis included percentage calculations and the analysis of needs using the Pair Response Method (PNI_{modified}). The research findings revealed that the sample group had the highest need for the development of leadership skills in the following areas: teamwork skills, with a PNI_{modified} value of 0.75; followed by leadership skills, with a PNI_{modified} value of 0.74; and interpersonal skills, with a PNI_{modified} value of 0.70. Planning skills were ranked next, with a PNI_{modified} value of 0.62. The lowest need was found in communication skills, with a PNI_{modified} value of 0.58.

Keywords: Need Assessment, Student Leader, Songkhla Province

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้บัณฑิต/นักศึกษามีทักษะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทักษะการเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี และด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งทักษะความเป็นผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของด้านทักษะชีวิตและอาชีพ (World Economic Forum, 2016) ที่จะช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต ผู้นำบัณฑิต/นักศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมและพัฒนาสังคมภายในมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ผู้นำบัณฑิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะที่จำเป็นในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา 7 ทักษะหลัก ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การประสานงาน การวางแผน การบริหารโครงการ การเป็นผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์ (กชวรรณ บุตรกริม และคณะ, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำตามที่ ฐริส ภูมิประเทศ และตรีชญา สุขเกษม ได้สรุปว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของนักศึกษา มี 4 ด้าน ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี ปรับตัวได้ดี มีวิสัยทัศน์ ชอบความท้าทาย ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ มีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น วางตัวเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความปรองดองในหน่วยงาน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ มีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ยุติธรรม ไม่อคติ อวดตน เข้มแข็ง เสียสละ และด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น มีการสร้างค่านิยมที่ดีงาม มีความโปร่งใสใน

การปฏิบัติหน้าที่ (ภุริส ภูมิประเทศ และตรีชญา สุขเกษม, 2562) คณะผู้วิจัยในฐานะผู้ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรผู้นำนิสิต/นักศึกษา พบว่า ที่ผ่านมานิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่บริหาร กำกับ ดูแล เช่น การปรับตัวเข้ากับสมาชิกในทีมที่มีความแตกต่าง การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทีมอย่างสร้างสรรค์ ความมั่นใจในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบาก การสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในทีมทำงานอย่างเต็มที่ การสื่อสารความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน การเจรจาเพื่อโน้มน้าวใจผู้อื่น การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้ การวางแผนการทำงานในระยะสั้นและระยะยาวได้ดี การจัดลำดับความสำคัญของงานที่ต้องทำก่อน-หลังได้ ส่งผลให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้นำนิสิต/นักศึกษาไม่สามารถดำเนินงานแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้นำนิสิต/นักศึกษาได้รับการพัฒนาความเป็นผู้นำ โดยใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา การจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการเลือกความต้องการจำเป็นมาแก้ไข (พิมพ์ชนก สีหา และสุภาวดี บาลี, 2564)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจทำการวิจัยเรื่อง ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาและการประเมินความต้องการจำเป็น และนำผลการศึกษาไปพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรนิสิต/นักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำนิสิต/นักศึกษา ทั้งในระดับคณะ/วิทยาลัย ชมรม/ชุมนุม สภานิสิต/นักศึกษา องค์การบริหาร/องค์การนิสิต สโมสรนิสิต/นักศึกษาในมหาวิทยาลัยจังหวัดสงขลา จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้นำนิสิต/นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 252 คน ประกอบด้วย ผู้นำนักศึกษาระดับคณะ วิทยาลัย ชมรมนักศึกษา สโมสรนักศึกษา (สำนักพัฒนานักศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2567) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยวิธีจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับความคิดเห็น โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รายงานวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น 23 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาจำนวน 5 ด้าน รวม 20 ข้อ ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม จำนวน 4 ข้อ ด้านที่ 2 ด้านทักษะการเป็นผู้นำ จำนวน 4 ข้อ ด้านที่ 3 ด้านทักษะการสื่อสาร จำนวน 4 ข้อ ด้านที่ 4 ด้านทักษะการวางแผนจำนวน 4 ข้อ ด้านที่ 5 ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 4 ข้อ การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ซึ่งหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ที่มีคุณสมบัติเป็น ผู้บริหารขององค์กรผู้นำนิสิต/นักศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 1 คน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากผู้นำนิสิต/นักศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา พบว่า มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปสามารถ นำไปใช้งานได้ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2559) และ ค่าความเชื่อมั่น 0.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาค่า ความเชื่อมั่นที่มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป หมายถึง นำไปใช้ได้ (อาฟีฟี ลาเต๊ะ, 2566)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความต้องการจำเป็นใน การพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา ผู้นำนิสิต/นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปี การศึกษา 2567

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นอยู่จริง (Degree of success) และสภาพที่ควรจะเป็น (Importance) โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) กำหนดเกณฑ์แปลความหมาย (จักรกฤษณ์ สิริริน, 2563) ดังนี้ คะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพที่ เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก คะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง คะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ ในระดับน้อย คะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นตามสมรรถนะการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยวิเคราะห์แบบการตอบ สองคู่ (Dual-response format) ซึ่งใช้สูตรค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) (พล เหลืองรังษี และชัชชม รัตมีณฑล, 2566) ได้แก่ $PNI_{modified} = (I - D)/D$

I (Importance) หมายถึง ระดับความสำคัญ

D (Degree of success) หมายถึง ระดับสัมฤทธิ์ผลที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา ด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลทั่วไป 2) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 3) ด้านทักษะการสื่อสาร 4) ด้านทักษะการสื่อสาร 5) ด้านทักษะการวางแผน 6) ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ และ 7) ภาพรวมทุกด้าน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 - 7

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม

รายการ	เพศ	
	ชาย	หญิง
ประสบการณ์การเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา		
เคยเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา	28.90%	71.10%
ไม่เคยเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา	20.80%	79.20%
ระยะเวลาการเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา		
ระยะเวลา 1 - 6 เดือน	77.80%	22.20%
ระยะเวลา 7 - 12 เดือน	24.10%	75.90%
ระยะเวลามากกว่า 12 เดือน	27.70%	72.30%

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์เป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา เพศหญิงสูงกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 71.10 และ 28.90 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา เพศหญิงสูงกว่าที่ร้อยละ 79.20 เมื่อเทียบกับเพศชายที่ร้อยละ 20.80 เมื่อพิจารณาระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้นำนิสิต/นักศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ 1 - 6 เดือน เพศชายสูงกว่าที่ร้อยละ 77.80 ขณะที่เพศหญิงอยู่ที่ร้อยละ 22.20 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่ง 7 - 12 เดือน เพศหญิงสูงกว่าที่ร้อยละ 75.90 ส่วนเพศชายอยู่ที่ร้อยละ 24.10 กลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 12 เดือน เพศหญิงสูงกว่าร้อยละ 72.30 ขณะที่เพศชายอยู่ที่ร้อยละ 27.70

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม

รายละเอียด		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.	นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสมาชิกในทีมที่มีความแตกต่างหลากหลาย	2.49	.628	น้อย	4.24	.427	มาก	0.70	3
2.	นิสิต/นักศึกษาสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีมได้ดี	2.44	.497	น้อย	4.35	.478	มาก	0.79	2
3.	นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทีมอย่างสร้างสรรค์	2.46	.670	น้อย	4.17	.626	มาก	0.70	3
4.	นิสิต/นักศึกษาสามารถแบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม	2.30	.728	น้อย	4.19	.487	มาก	0.82	1
ค่าเฉลี่ย		2.42	.313	น้อย	4.24	.280	มาก	0.75	-

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการทำงานเป็นทีม มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.75 ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาสามารถแบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.82 และนิสิต/นักศึกษาสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีมได้ดี เหมาะสม มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.79 รองลงมา

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการเป็นผู้นำ

รายละเอียด		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.	นิสิต/นักศึกษามีความมั่นใจในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบาก	2.41	.744	น้อย	4.21	.618	มาก	0.75	2
2.	นิสิต/นักศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในทีมทำงานอย่างเต็มที่	2.12	.675	น้อย	3.90	.756	มาก	0.84	1

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการเป็นผู้นำ (ต่อ)

รายละเอียด		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
3.	นิสิต/นักศึกษาสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ทีม	2.54	.710	ปานกลาง	4.25	.637	มาก	0.68	4
4.	นิสิต/นักศึกษาสามารถจัดการและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.48	.665	น้อย	4.25	.678	มาก	0.72	3
ค่าเฉลี่ย		2.39	.416	น้อย	4.15	.383	มาก	0.74	-

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำ นิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการเป็นผู้นำ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.74 ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาสามารถสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในทีมทำงานอย่างเต็มที่ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.84 และนิสิต/นักศึกษามีความมั่นใจในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ยากลำบาก มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.75 รองลงมา

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการสื่อสาร

รายละเอียด		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.	นิสิต/นักศึกษาสามารถสื่อสารความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน	2.33	.896	น้อย	4.05	.779	มาก	0.74	1
2.	นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการพูดในที่สาธารณะอย่างมั่นใจ	2.56	.893	ปานกลาง	4.17	.671	มาก	0.63	2
3.	นิสิต/นักศึกษาสามารถใช้ทักษะการเจรจาเพื่อแก้ปัญหาและโน้มน้าวใจผู้อื่น	2.85	.912	ปานกลาง	4.18	.595	มาก	0.47	4
4.	นิสิต/นักศึกษาสามารถใช้เครื่องมือสื่อสาร (เช่น การนำเสนอด้วย PowerPoint) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.72	.938	ปานกลาง	4.06	.836	มาก	0.49	3
ค่าเฉลี่ย		2.61	.507	ปานกลาง	4.11	.435	มาก	0.58	-

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำ นิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการสื่อสาร มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.58 ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ นิสิต/นักศึกษาสามารถสื่อสารความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.74 และนิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการพูดในที่สาธารณะอย่างมั่นใจ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.63 รองลงมา

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการวางแผน

รายประเมิน		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความ		
1.	นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้	2.33	.680	น้อย	4.08	.729	มาก	0.75	1
2.	นิสิต/นักศึกษาสามารถวางแผนการทำงานในระยะสั้นและระยะยาวได้ดี	2.45	.613	น้อย	3.94	.781	มาก	0.61	2
3.	นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของงานที่ต้องทำก่อน-หลังได้	2.44	.638	น้อย	3.82	.767	มาก	0.56	3
4.	นิสิต/นักศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนแผนงานเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้	2.58	.610	ปานกลาง	4.03	.640	มาก	0.56	3
ค่าเฉลี่ย		2.45	.367	น้อย	3.97	.448	มาก	0.62	-

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะการวางแผน มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.62 ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ นิสิต/นักศึกษามีความสามารถในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.75 และนิสิต/นักศึกษาสามารถวางแผนการทำงานในระยะสั้นและระยะยาวได้ดี มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.61 รองลงมา

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์

รายประเมิน		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI _{modified} (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความ		
1.	นิสิต/นักศึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้อื่นได้อย่างไร้ปัญหา	2.61	.730	ปานกลาง	3.96	.748	มาก	0.52	4
2.	นิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่นได้ดี	2.32	.567	น้อย	4.06	.599	มาก	0.75	2
3.	นิสิต/นักศึกษาสามารถทำให้ผู้อื่นรู้สึกไว้วางใจและเปิดใจพูดคุยกับคุณ	2.15	.781	น้อย	3.96	.614	มาก	0.84	1
4.	นิสิต/นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับคนที่มีความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรม	2.30	.683	น้อย	3.99	.776	มาก	0.73	3
ค่าเฉลี่ย		2.35	.379	น้อย	3.99	.429	มาก	0.70	-

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.70 ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่

นิสิต/นักศึกษาสามารถทำให้ผู้อื่นรู้สึกไว้วางใจและเปิดใจพูดคุยกับคุณ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.84 และนิสิต/นักศึกษาสามารถเข้าใจความรู้สึกและมุมมองของผู้อื่นได้ดี มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.75 รองลงมา

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในภาพรวม

รายละเอียด		สภาพที่เป็นอยู่จริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			$PNI_{modified}$ (I-D)/D	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
1.	ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม	2.42	.313	น้อย	4.24	.280	มาก	0.75	1
2.	ด้านทักษะการเป็นผู้นำ	2.39	.416	น้อย	4.15	.383	มาก	0.74	2
3.	ด้านทักษะการสื่อสาร	2.61	.507	ปานกลาง	4.11	.435	มาก	0.58	5
4.	ด้านทักษะการวางแผน	2.45	.367	น้อย	3.97	.448	มาก	0.62	4
5.	ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์	2.35	.379	น้อย	3.99	.429	มาก	0.70	3

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา ดังนี้ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.75 ด้านทักษะการเป็นผู้นำ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.74 ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.70 ด้านทักษะการวางแผน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.62 และด้านทักษะการสื่อสาร มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่า

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา ด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลทั่วไป 2) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 3) ด้านทักษะการเป็นผู้นำ 4) ด้านทักษะการสื่อสาร 5) ด้านทักษะการวางแผน 6) ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ และโดยภาพรวมทุกด้าน ซึ่งอภิปรายผลในแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านข้อมูลทั่วไป ผู้นำนิสิต/นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่เคยเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษา เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้นำนิสิต/นักศึกษา มีประสบการณ์ 1 - 6 เดือน เพศชายสูงกว่าเพศหญิง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่ง 7 - 12 เดือน เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย กลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 12 เดือน เพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ผู้นำนิสิต/นักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะการทำงานเป็นทีมมากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการวางแผน ตามลำดับ โดยทักษะการสื่อสารมีความต้องการน้อยที่สุด สาเหตุที่ผลการประเมินเป็นเช่นนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำนิสิต/นักศึกษาน้อย สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะเหล่านี้ยังไม่ได้ได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มที่ ขาดโอกาสฝึกฝนและพัฒนาทักษะผ่านกิจกรรมหรือโครงการอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติหน้าที่ผู้นำนิสิต/นักศึกษา เช่น โครงการพัฒนาภาวะผู้นำและสานสัมพันธ์ การอบรมการใช้เครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการองค์กร การพัฒนาบุคลิกภาพและการสื่อสารสำหรับผู้นาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กชวรรณ บุตรกริม และคณะ ได้ศึกษาทักษะจำเป็นในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง พบว่า การทำงานเป็นทีมเป็นทักษะสำคัญในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา ส่งผลให้การทำงานของทุกคนภายในองค์การนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ทำให้งานของส่วนรวมมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลทำให้แต่ละบุคคลที่มีความสามารถต่างกันมาทำงานร่วมกัน เพื่อทำให้งานประสบความสำเร็จ (กชวรรณ บุตรกริม และคณะ, 2563) และผลการศึกษาของ สัมมนา สีมุ่ย พบว่า การทำงานเป็นทีมเกิดจาก

กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการมอบหมายงานตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคล รวมถึงการกำหนดภารกิจและเป้าหมายอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะแสดงให้เห็นถึงการทำงานเป็นทีม มีความเป็นระบบ ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมและใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ นำไปสู่ผลลัพธ์ของงานที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและส่งเสริมให้เกิดความเป็นผู้นำในหมู่สมาชิก ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาผู้นำนิสิต/นักศึกษาให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (สัมมนา สีมุ่ย, 2553) รวมถึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภูริส ภูมิประเทศ และตรีชฎา สุขเกษม ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า แนวโน้มในการพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิต/นักศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ มากกว่าการเน้นบทบาทของการเป็นผู้รับใช้หรือการนำโดยอาศัยหลักจริยธรรมทางจิตวิญญาณ (ภูริส ภูมิประเทศ และตรีชฎา สุขเกษม, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้นำนิสิต/นักศึกษาในจังหวัดสงขลา พบว่า ทักษะที่มีความต้องการสูงสุดคือ ทักษะการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการวางแผน และทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ สถาบันการศึกษาควรวางแผนการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการเป็นผู้นำ เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำให้กับนิสิต/นักศึกษา โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง (Learning by doing) การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based learning) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้นำนิสิต/นักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ บุคลากรที่มีประสบการณ์ รุ่นพี่และรุ่นน้อง เพื่อให้ให้นิสิต/นักศึกษาได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีทิศทาง ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาวิจัยในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย ควรมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว ทั้งปัจจัยภายใน เช่น โครงสร้างองค์กรนักศึกษา และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคมนอกจากนี้ ควรศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำผ่านโปรแกรมฝึกอบรม กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ หรือการใช้เทคโนโลยี รวมถึงการเปรียบเทียบทักษะผู้นำนิสิต/นักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ขององค์กรนักศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปปรับใช้พัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีในการส่งเสริมภาวะผู้นำ เช่น การใช้เครื่องมือสื่อสารออนไลน์ หรือปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารงาน งานวิจัยในประเด็นเหล่านี้จะช่วยพัฒนากลยุทธ์และแนวทางที่เหมาะสมในการเสริมสร้างภาวะผู้นำนิสิต/นักศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรที่มีศักยภาพและการบริหารองค์กรนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กชวรรณ บุตรกริม และคณะ. (2563). ทักษะจำเป็นในการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/husoskru/article/view/243731>
- จักรกฤษณ์ สิริริน. (2563). ชวนทำวิจัย “ความต้องการจำเป็น” ด้วยสถิติ PNI ไม่ยากอย่างที่คิด คุณก็ทำได้. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.salika.co/2020/08/16/priority-needs-index-part-2/>
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พล เหลืองรังษี และชัชฌา รัตมีณทล. (2566). การศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(7), 246-256.
- พิมพ์ชนก สีหา และสุภาวดี บาลี. (2564). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการและความคาดหวัง. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก <https://dusitpoll.dusit.ac.th/KB/2021/594/>
- ภูริส ภูมิประเทศ และตรีชฎา สุขเกษม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. มนุษยสังคมสาร, 17(2), 121-139.
- สัมมนา สีมุ่ย. (2553). การศึกษาประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. เรียกใช้เมื่อ 21 ธันวาคม 2567 จาก <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5070/1/Fulltext.pdf>
- สำนักพัฒนานักศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. (2567). คำสั่งมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสโมสรนักศึกษา คณะกรรมการนักศึกษาประจำคณะ และคณะกรรมการชมรมนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2567 จาก <https://sdc.hu.ac.th/download/announce>
- อาฟีฟ ลาเต๊ะ. (2566). การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research). (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอ.เจ.สยาม.
- World Economic Forum. (2016). New vision for education: Unlocking the potential of technology. Retrieved December 25, 2024, from https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Vision_for_Education.pdf